

Tia iyi à kɔa inεi Ebεε ηa

Ilaađ í jò Amaí nηu takae í ba wa ide ku fɔ

¹ Tako bala nwa ηa à gbɔ ide ku fɔi Ilaađ hai si gelei waliie ηa ise fεεfelo si kpāa ikā ikā.

² Amma si waatii ankāanyiu ihε awa à gbɔ ide ku fɔi Ilaađ hai si gelei Amaε takae. Amaui Ilaađ í cica ku je woo je tubui mii fei, nηu iyi aηaò à taka andunya.

³ Amboe iyi Ilaađ í ne fei, si Amaεi aa ka yɔɔ. Amau í jɔ Ilaađ takae dee dee, í nɔ wa mu mii fei do gbugbāi ideε. Waati iyi í ce icε iyi á kpa ideí dulum dii inε ηa í tã, ηai í koo í buba lele si awɔ njei Ilaađ ilu gbugbã fei.

Amai Ilaađ í re amaleka ηa

⁴ Si bei Ilaađ í na Amaεu iri iyi í re ti amaleka ηa, bεεβε mɔi Amau takae í re amaleka ηa.

⁵ Do ntɔ, Ilaađ kù sɔ inε akāi amaleka ηau ku ni, Awɔi ì je Amam. Hai nnyi ò je baεε. Kù nɔ kù je amaleka gɔi wa fãa iyi í ni, An je baεε, nɔ nηu mɔ ku je amam.

⁶ Amma waati iyi Ilaađ í be ama yemmaε wa si andunya í ni, Amalekam ηa fei a gulεa.

⁷ Ide iyi Ilaađ í fɔ na irii amaleka ηau wee. Í ni, Ñ ce amalekam ηai bei fufu, Woo ce icεm ηau mɔ bei amei ina.

⁸ Amma Amaεi wa fãa iyi í ni, Awɔi ì je Ilaađ. Ñ jile bommaε hee do aɔj fei. Dee dee ku jei í je akpai bommaε.

9 Ì bi j̄iida nɔ̀ ì cé laalɔ̀.
 Na n̄ɔ̀i í ce amu Ilaaḏ̀ ò cicae, awɔ̀ Ilaaḏ̀.
 N̄nɔ̀ ò ò muue inɔ̀ didḏ̀ nɔ̀ ò ò j̄ò beereɛ í re ti kpaasi òa.
 10 Nɔ̀ í s̄ò má í ni,
 Awɔ̀ Laf̄ɛ, hai sinte awɔ̀i ò j̄ile icui ile.
 Do awɔ̀ei ò ceò lele.
 11 Fei ndeɛ á ce nfe amma awɔ̀i aa weɛ.
 Lele do ile fei á gboi bei ibɔ̀.
 12 Awɔ̀i aa taabu òa bei j̄ine.
 Aa nɔ̀ a maa kpaasi bei à ya kpaasi ibɔ̀.
 Amma awɔ̀ i kaa kpaasi, nɔ̀ kuweɛɛ kàa kpa iri.
 13 Ilaaḏ̀ kù nɔ̀ kù s̄ò amalekae gɔ̀ kù ni,
 Buba awɔ̀ n̄jem hee n ce mbereɛ òa bi ku lesi iseɛ.
 14 Debei, mii amaleka òa à j̄e. À j̄e hunde òa iyi à waa
 cea Ilaaḏ̀ ice, ānai í ya be a koo a sobi ine òa iyi aa ba
 faaba.

2

Idei faaba

1 Na n̄ju, í s̄la ka mu ide iyi à gbɔ̀ dim dim ku ba
 ka maà nyɔ̀,
 2 domi baa ide iyi amaleka òa à naaò wa í ne
 gbugbã hee ine iyi kù saaluɛ walakɔ̀ kù jirimae fei
 í ba ijuukpã iyi í j̄o.
 3 Debei, beirei aa ka ce ka yɔ̀kɔ̀ ka saa ijuukpã bii
 à waa ceìò ideì faaba iyi í to beɛbe. Laf̄ɛ takae í tako
 í sisi ideì faabau, nɔ̀ si anyie ine òa iyi à gbɔ̀ à s̄ò wa
 à ni ideu nt̄i.
 4 Nɔ̀ Ilaaḏ̀ í ce maamaake ikã ikã fei ku ba gbugbã
 seɛda n̄jau ku kḏ̀si. Nɔ̀ í cea ine òa amua ikã ikã
 Hundeɛ si bei í bi.

Woo faaba ine òa

⁵ Ntɔ ntɔ, andunya iyi á na ku naa iyi à waa fãau, kù jɛ amaleka ɲai Ilaaɔ́ í jile a jɛ inɛ ngboɛ.

⁶ Amma inɛ gɔ́ í kɔ́ bii gɔ́ í ba Ilaaɔ́ ide ku fɔ́ í ni, Mii amanɛ́ í jɛ hee ì waa ce lasabuɛ. Yooi í jɛ amanɛ hee i maa gbɔ́aa.

⁷ Si waati keeke gɔ́ ì coo inɛ iyi kù to amaleka ɲa. Ì muaa amboe nɔ́ ì jò́ í nɛ jirima nla nla.

⁸ Ì muaa gbugbã si mii fei.

Ntɔi, iyi à ni Ilaaɔ́́ í naa gbugbã si mii fei, nkãma kù wɛɛ iyi kaa sũaa iri ilɛ. Amma a kù yɛ bii mii fei í sũaa iri ilɛ titã.

⁹ Do ɲɲu fei Jesu ɲɲu iyi à kaye wo, nsei à waa yɔɔ do amboe do jirima nla nla na wahala iyi í yɛ í kuò. Ntɔi, didɔ́i Ilaaɔ́́ í takó í jò́ kù to amaleka ɲa si waati keeke gɔ́. Ilaaɔ́́ í ce beɛbei ku ba ku yɛ wahala ku kuò na irii inɛ fei.

¹⁰ Do ntɔ, Ilaaɔ́, ɲɲu iyi í taka mii fei nɔ́ wa mu fei ndɛɛ, í yɔɔ iyi í sɪa Jesu ku yɛ ijuukpã ku ba ku jɛ amanɛ iyi í kɔ́ nɔ́ ku gbã amanɛ nkpɔ́ nkpɔ́ ku naaò ɲa wa si amboeɛ, domi Jesui í jɛ icui faaba ɲɲa.

¹¹ Jesu iyi í wɛ inɛ ɲa hai si dulum du ɲa, ɲɲu do inɛ ɲa iyi í wɛ ɲau à jɛ amai baa akã. Na ɲɲu, kù ce anyɔi ku kpe ɲa ifɔɛ ɲa

¹² tengi bii í ba Ilaaɔ́ ide ku fɔ́ í ni, An sisia ifɔm ɲa ideɛ.

An saabue si aninii inɛ ɲa iyi à tɔtɔ.

¹³ Nɔ́ í ni má, An dasi Ilaaɔ́ naanɛm. Si anyiɛ má nɔ́ í ni,

Amu wee do inɛ ɲa iyi Ilaaɔ́́ í muum.

¹⁴ Si bei inɛ ɲau à nɛ ara do nje, Jesu takɛɛ í na í so ara bei aɲa mɔ́. Í ce beɛbei ku ba na saabui ikue ku kpa gbugbãi Seetam, ɲɲu iyi í nɛ gbugbãi iku wo,

15 nɔ ku ya inɛ ɲa iyi à jɛ bei aru ɲa si kuwɛɛ ɲɲa fei na njoɪ iku.

16 Ntɔ ntɔ, kù jɛ amaleka ɲai í naa ku sobi, tɔkui Aburhamu ɲai í naa ku sobi.

17 Na ɲɲu, kù nɛ bei á ce iyi kù jɔ ifɔɛ ɲa si mii fei ku ba ku na ku jɛ woo wee nla iyi í nɛ araare nɔ ku jɛ ilu naanɛ si icei Ilaaɔ̃, nɔ ku sã gbesei dulum dii inɛ ɲa.

18 Do yaase beɛbe á yɔkɔ ku sobi inɛ ɲa iyi à wa si kulelɛ, domi ɲɲu takɛ í yɛ ijuukpã si kulelɛ.

3

Jesu í re Moizi

1 Na ɲɲu, inɛ inɛm ɲa, inɛ iyi ì jɛ ti Ilaaɔ̃, inɛ iyi í kpe do woo dasi Jesu naanɛ ɲa iyi à gbe ku ba í bɔ lelei Aɔ̃ ɲa, i jò i cɔ Jesu, ɲɲu iyi Ilaaɔ̃ í be wa ku jɛ woo wee nla si kpãai naanɛ ku dasi iyi à waa sisi.

2 Bei Moizi í tako í jɛ ilu naanɛ si iceɛ iyi í cea inɛi Izireli ɲa fei, beɛbe moi Jesu takɛ í nɛ naanɛ si wajui Ilaaɔ̃, ɲɲu iyi í jilɔɔ si iceu.

3 Inɛ iyi í ma ile í nɛ beɛɛ í re ileu takɛ. Beɛbe moi Jesu í nɛ amboe nla nla iyi í re ti Moizi.

4 Ntɔi, ile iyi ì yɛ fei amanɛi í maa, amma Ilaaɔ̃i í jɛ inɛ iyi í ma mii fei.

5 Si ice iyi Moizi í cea inɛi Izireli ɲa fei, í yɛ bei amaace ilu naanɛ si kpasɛ̃i Ilaaɔ̃ kú jɛ nwa sɛɛdai mii iyi á na ku ce.

6 Amma Kirisi nɲɛ amai kpasɛ̃ ilu naanɛi iyi Ilaaɔ̃ í ce inɛ ngboi kpasɛ̃ɛu. Inɛi kpasɛ̃ɛ ɲau mɔ, awai bii à waa leekí si naanɛ dim dim do si kpãa ku cɔ iyi à waa tɔɔ̀ fufu.

Kusɩmi iyi Ilaaɔ̃ í jileɔ inɛɛ ɲa

⁷ Na nɲu, i sotfi i gbɔ ide iyi Hundei Ilaaɔ́ í fɔ́ í ni,
Bii ì waa gbɔ ide ku fɔi Ilaaɔ́ nnyi ɲa,

⁸ I maà lele idɔ nɲe má bei si ajɔ iyi ì kɔsiɛ ɲa,
Si waati iyi ì cɔ laakaiɛ ɲa si gbabua.

⁹ Nɔi Ilaaɔ́ í ni,

Tengi bei bala nɲe ɲa à kɔsim à dede idɔɔkɔm,
Baa do iyi à ye mii iyi ò ce hee adɔ́ ciiji.

¹⁰ Na ɲɔi í jò ò ce idɔɔkɔ́ do aɲa.

Nɔ ò ye idɔ nɲa í ya sindai ajɔ fei hai bi tom.

A kù mà kpāam.

¹¹ Si idɔɔkɔm ò ceekpe ò ni,

A kaa lɔsi bi kusimi iyi ò ce nɲa sɔluɛu ajɔ kāma.

¹² Na nɲu, iɲe inɛm ɲa, i ce laakai, i maà jò inɛ gɔ
nɲe ku nɛ idɔ laalɔ hai dasi naanɛ, iyi á jò ku sinda
hai bi Ilaaɔ́, nɲu iyi í wɛɛ.

¹³ Amma si na iyi í jò Ilaaɔ́ í mu nwa ajɔi nnyi, nɔ
ala kù je tu wa, í sɪa i ya maa mua nɲe gbugbā ajɔ fei
ɲa ku ba inɛ gɔ nɲe ku maà jò dulum ku dɪ ijue hee
ku le idɔɛ.

¹⁴ Ntɔi, à nɛ ikpɛ si kuwɛɛi Kirisi bii à waa leekɪ
dim dim si naanɛ ku dasi iyi à nɛ hai sinte hee kɔɔɛ.

¹⁵ Na ɲɔi í jò à ni,

Bii ì waa gbɔ ide ku fɔi Ilaaɔ́ nnyi ɲa,

I maà lele idɔ nɲe má bei si ajɔ iyi ì kɔsiɛ ɲa,

¹⁶ Yoo ɲai à gbɔ ide ku fɔi Ilaaɔ́ nɔ à kɔsiɛ bii kù je inɛ
ɲa iyi Moizi í gbā hai ilei Ezibitiu fei.

¹⁷ Mà yoo ɲai Ilaaɔ́ wa ce idɔɔkɔ́ hee zakai adɔ́ ciiji
bii kù je do inɛ ɲa iyi à ce dulum nɔ à cuku à ku si
gbabuau.

¹⁸ Si waati iyi Ilaaɔ́ í ceekpe í ni, a kaa lɔsi bi kusimi
iyi nɲu í ce nɲa sɔluɛu, yoo ɲai wa fāa bii kù je inɛ
ɲa iyi a kù jirima idee.

19 Bεεβε m̄oi, à ye iyi a kù ȳok̄o a kù l̄osi bi kus̄ĩmiu si na iyi í j̄ò a kù dasi naane.

4

¹ Kuw̄ai Ilaād iyi í ni aa ka l̄osi bi kus̄ĩmiu í weε baa nnyi. Na n̄̄u, i ce laakai ku ba ine ḡo n̄̄e ηa a maà na a to wa do ank̄anyi n̄o a ba weε āηa a kaa ba a l̄o bi kus̄ĩmiu.

² À waaZO nwa laabaau jiida si bei à cea ine ηa iyi à tako à wa si gbabuau. À gb̄o ideu amma kù ce n̄̄a aranf̄ani k̄ama domi si waati iyi à gb̄o, a kù dasi naane.

³ Awa iyi à dasi naane aa ka l̄osi bi kus̄ĩmiu, bi kus̄ĩmi iyi Ilaād í f̄o ideε í ni,

Si id̄ok̄m ñ ceekpe ñ ni,

A kaa l̄osi bi kus̄ĩmi iyi ñ ce n̄̄a s̄oaluεu.

Í f̄o bεεβε baa do iyi í ce s̄oalui kus̄ĩmiu t̄a hai waati iyi í taka andunya.

⁴ Do nt̄oi, bii ḡo à f̄o idei aj̄o m̄εjesiau à ni,

Ilaād í kpa irii iceε fei n̄o í s̄imi si aj̄o m̄εjesia.

⁵ Do n̄̄u fei Ilaād í f̄o ide iyi à tako à ka wau wo iyi í ni,

A kaa l̄o si bi kus̄ĩmi iyi ñ ce n̄̄a s̄oaluεu aj̄o k̄ama.

⁶ Inε ḡo ηa aa na a l̄o si bi kus̄ĩmiu. Amma ine sinte ηa iyi à gb̄o laabaau jiida a kù l̄osi na ide hai jirima n̄̄au.

⁷ Na n̄̄u, nsei Ilaād í j̄ile aj̄o m̄á, n̄o aj̄oui nnyi. Ideu í cei bei Ilaād í j̄ò à na à gb̄o hai si gelei Davidi si anyii ad̄o nkp̄o nkp̄o. Ideu í ni,

Bii ñ gb̄o ide ku f̄oi Ilaād nnyi ηa,

I maà ti i lele id̄o n̄̄e.

⁸ Ntɔi, bii í je si kusímiu bei Zozue í bɔ̀ò inɛ ɲau wo, Ilaaɔ̃ kaa fɔ̀ ideí ajɔ̀i kusími mmu gɔ̀ iyi á na ku naa.

⁹ Bɛɛbei kusími í wɛɛ má iyi í je ti inɛi Ilaaɔ̃ ɲa bei Ilaaɔ̃ takae í sími si ajɔ̀ mɛɛjesiaɔ̀.

¹⁰ Inɛ iyi í lɔ̀si bi kusími iyi Ilaaɔ̃ í ce sɔ̀luɛu, í kpa irii iceɛi si bei Ilaaɔ̃ mɔ̀ í kpa irii tɛɛ.

¹¹ Na ɲɲu, ka ce kookaai ka lɔ̀si bi kusímiu. Kãma nwa ku maà je hai gbɔ̀ ide bei inɛ ɲau. Bii kù je bɛɛbe aa ka na ka cuku ka kua bi kusímiu.

¹² Idei Ilaaɔ̃i í je kuwɛɛ, í nɔ̀ í ne gbugbã. Í dɔ̀ anu í re taakuba ilu andɛ minji. Í ne gbugbã iyi á yɔ̀kɔ̀ ku lɔ̀ò hee lelei idɔ̀ ku fɛɛfɛ idɔ̀i amanɛ do lasabuɛ, ikɔ̀i ara mɔ̀ do lompi. Nɔ̀ á wuse idɔ̀ɔ̀bii amanɛ do lasabuɛ. *

¹³ Nkãma kù wɛɛ iyi wa manjia Ilaaɔ̃ woo taka. Fei ndɛɛ í cɪ wa jilei si wajue. Nɔ̀ ɲɲui awa fei aa ka tusea kuwɛɛ nwa.

Jesui í je woo wee nlau

¹⁴ Do ntɔi à ne woo wee nla iyi í bɔ̀ lelei Aɔ̀ í to hee bi Ilaaɔ̃ takae. ɲɲui í je Jesu amaɛ. Na ɲɲu, ka leekí dim dim si naane iyi à dasi,

¹⁵ domi woo wee nla iyi à neɔ̀ á yɔ̀kɔ̀ ku ce araarei gbugbã hai ne nwa si na iyi í jɔ̀ à leleɛ ku ceò laalɔ̀ si mii fei bei awa mɔ̀, amma kù ce dulum.

¹⁶ Kitãi bommai Ilaaɔ̃i í je tenji bii aa ka ba didɔ̀. Na ɲɲu, ka sɛkɛɛ si kitãu si kutɔ̀ nwa do idɔ̀ ku buba, ku ba ku ce araare nwa nɔ̀ ku mu nwa didɔ̀ iyi á sobi wa si waati iyi í jɔ̀.

---

* **4:12 Idei Ilaaɔ̃ í je kuwɛɛ** tia nwo ɲau à ni, “Idei Ilaaɔ̃ í wɛɛ njaaɔ̀wɛ”.

5

¹ Woo wee nla iyi à ya so hai si inɔi amanε ηa fei, à ya sooi ku cea Ilaaḏ ice na iri nηa ku ba ku ya kooa Ilaaḏ amua nηa ηa nɔ ku ce kuwee ηa na irii dulum du ηa.

² Á yɔkɔ ku ce suuru do ine ηa iyi a kù mà ngɔgɔ do ine ηa iyi à yaa hai si kpāa, si na iyi í jò nηu takae mɔ kù kḵ.

³ Na ηɔi í jò, kù ne bei á ce iyi kù ce kuwee na irii dulum dii nηu takae bei wa ce na irii ine ηa.

⁴ Inε gɔ kaa yɔkɔ ku so arae ku ni nηu í je woo wee nlau, bii kù je Ilaaḏi í kpoo bei í kpe Arḵo wo.

⁵ Beεbe mɔi baa Kirisi takae kù so arae lele kù ni nηu í je woo wee nlau. Ilaaḏi í cicae, nηu iyi í sḵo í ni,

Awɔi ì je Amam.

Hai nnyi ù je Baaε.

⁶ Bii gɔ à kɔ ide iyi í sḵo má í ni,
Awɔi aa je woo wee do ajɔ fei bei Mεekizedeki.

⁷ Si waati iyi Jesu í wa si andunya í ya ce kutɔɔ do anu ku dḵ nla nla do cikāaju. Í tɔɔ sobii Ilaaḏ, nηu iyi á yɔkɔ ku nyaa hai si awɔi iku, nɔ í gbɔa si na iyi í jò í sūaa iri ile.

⁸ Do iyi í je Amai Ilaaḏ fei, í kɔkɔ ku jirimae si ijuukpā iyi í ye.

⁹ Iyi í kḵ í tā nɔ í baa í jea ine ηa iyi à waa jirimae fei icui faaba iyi ci ya tā.

¹⁰ Nɔ Ilaaḏ í coo woo wee nlau bei Mεekizedeki.

Ka maà jò naane ku dasi nwa

¹¹ Mii nkpɔ í wεε iyi aa ka yɔkɔ ka fɔ si gāmei ideu ihē, amma á gaabu a sisi nηε yaaseε domi ù baa ù je ine ηa iyi a ci ya gbɔ yaasei ide n̄ya n̄ya ηa.

12 Waati í to bebei bii í jò inɛ mɔ i kɔ inɛ gɔ ɲa mɔ si ideu, nɔ do nɲu fei, ì kɔ ì waa ne bukaatai inɛ iyi á kɔ ɲe si mii sinte ɲa si ideɪ Ilaaɔ. Inɛ iyi ì to i je ije kili nla nɔ ì nyi ì waa ne bukaatai amɔ má ɲa.

13 Inɛ iyi wa mɔmɔ fei amai, kaa yɔkɔ ku wūa jiida do laalo.

14 Amma ije kili, ijei inɛ ngbo ɲai, aɲa iyi à mà jiida do laalo ku wūa si na iyi í jò à ne dɔɔnɛɛ.

6

1 Na nɲu, ka jò ide sinte ɲau si gāmei Kirisi nɔ ka bɔ waju ka je inɛ ɲa iyi à jīa. A kaa ka jilɛ icui ideu ku kɔsi má. Ideui í je ideɪ idɔ ku kpaasi hai si kookoosui nfe ku ce, do ideɪ naane ku dasi si Ilaaɔ,

2 do ideɪ ikɔi inyi ku dasi ikā ikā, do ideɪ awɔ ku lea inɛ ɲa si iri, do ideɪ kujji iku ɲa, do ide iyi Ilaaɔ á jilɛ hee do ajo fei si kiitiu.

3 Kookaaii waju ku bɔi aa ka ce bii Ilaaɔ í bi.

4 Inɛ ɲa iyi à ba inya kumáɪ Ilaaɔ tã, nɔ à tiɛ amuai lele, nɔ à ba ikpē si Hundei Ilaaɔ,

5 nɔ à yɔɔ iyi ideɪ Ilaaɔ í sīa, nɔ à mà gbugbāi kuwɛɛi ala,

6 bii à sinda à toa ideɪ Ilaaɔ anyi, a kaa yɔkɔ a sinda idɔ má, domi à sisí à waa kpakpa Amai Ilaaɔ si jji ku gaauu má nɔ à waa dasiɛ anyɔ si bantumaa.

7 Ntɔ ntɔ, ilɛ á yɔkɔ ku mɔ inyii ijī nɔ amaaje iyi á cea woo logoo ɲa aranfāani á fita. Bii ilɛu í ce beɛbe, á ba kuweei Ilaaɔ.

8 Amma bii agū do agū fūfū ɲai à fita si, ilɛu kù ce nɛɛi. Bii í kōɔsi Ilaaɔ á ceekpeɛ, si anyiɛ nɔ ku joo.

9 Inɛ baakɔɔ nwa ɲa, baa do iyi à waa fɔ beɛbe, à waa naane ɲe. À mà iyi ì wa si kpāai faaba ɲa.

10 Ilaađ í je ine dee dee, kaa gbεje ice nηε do kubi iyi ì nyisi na irie ηa, si bei ì gbɔa ineε ηa wo ηa, nɔ ì waa gbɔ nηa baa nsei ηa.

11 Amma à bi ine baa yooma nηε fei ku hanya do iju nkpa ku leekɪ si ideu hee kɔɔε ku ba mii iyi ì waa cɔ kpãε ηau ku ce mam mam.

12 A kù bi i na i ce ika ηa, amma i sisi ine ηa iyi à dasi naane nɔ à temua à waa jεð tubu iyi Ilaađ í wã ηa dou.

Ide iyi Ilaađ í wã kù ne sika

13 Waati iyi Ilaađ í cea Aburhamu kuwã í gbasi do irii nηu takae si na iyi í jò ine gɔ kù weε iyi í roo má,

14 í ni, an weε do ntɔ, nɔ n jò dimie ku kpɔ.

15 Si beεbei Aburhamu wa temuað nɔ í ba mii iyi Ilaađ í wãa do.

16 Bii ine ηa à waa gbasi ide, à ya cooi do irii ine iyi í re ηa, nɔ kugbasiu ku jò a mà iyi ntɔ ntɔ á cooi nɔ ku kpa irii kakɔ fei.

17 Beεbei, ine ηa iyi Ilaađ í cea kuwãu, í bi ku nyisi ηa mam mam iyi idei nηu kù ne geε ku kɔbia. Na ηɔi í jò í gbasi ku ba a mà iyi ntɔ ntɔ á cooi.

18 Na nηu, idei kuwã do kugbasi, aηa minjii à weε iyi kaa kpaasi, nɔ si ide minji ηau be Ilaađ kaa yɔkɔ ku sɔ ibɔ. Si ide minji ηau bei Ilaađ wa mu nwa gbughã ntɔ ntɔ, awa iyi à waa leekɪ si kpãa ku cɔ iyi í jile nwa nɔ à ba bi ku manji nwa sie.

19 Kpãa ku cɔu wa mu idɔ nwai dim dim bei isɔi akɔi inyi í ya geε akɔu. Isɔ iyi à neu wa soi dim dim do anyii ridoo bi ku wai Ilaađ lele.

20 Tengɪ bei Jesu í cua nwa í lɔ na iri nwa domi í baa í je woo wee nla do ajɔ fei bei Mεεkizedeki.

7

Mεεkizedeki í je ilaalu nɔ í je woo wee má

¹ Mεεkizedekii í je ilaalui Salemu do woo weei Ilaaḏ ilu gbugbã fei. Si waati iyi Aburhamu í je amanlu ηa igũ wa baa, ηɔi Mεεkizedeki í bɔ ku kòo ku weea.

² Mii iyi Aburhamu í ba wa fei, í naa í ce ikp̄εε, si mεεwa fei í nya akã í na Mεεkizedeki. Yaasei irii Mεεkizedekiui í je ilaalu iyi í je dee dee. Si anyii nηu, í je ilaalui Salemu, waatɔ ilaalui laakai ku sũ.

³ Inε gɔ kù mà baaε walakɔ iyεε walakɔ balae gɔ. A kù ce faajii kubíε hee má je faajii ikue. Si beεbe í jɔ Amai Ilaaḏ, nɔ í je woo wee do ajɔ fei.

⁴ I cɔ zaka bei kulai mɔkɔu í to, nηu iyi si waati iyi Aburhamu bala nla nwa í je igũ, mii ηa iyi í ba wa, si mεεwa fei í nya akã í náa.

⁵ Si inɔi inei Levi ηa, inε ηa iyi à je woo wee ηau, wooda nwa í na ηa kp̄aa, si mεεwa fei inei Izireli ηa a nya akã a na ηa. Do nηu fei, à je nyaanze akã, aηa fei tɔkui Aburhamu ηai.

⁶ Mεεkizedeki í weea Aburhamu iyi Ilaaḏ í cea kuwãu, nɔ baa do iyi Mεεkizedeki kù je dimii Levi, do nηu fei, Aburhamu í náa ikp̄εu.

⁷ Kù ne sika gɔ, inε iyi í re nηui í ya weea kpaasi.

⁸ Inei Levi ηa, aηa iyi inε ηa à ya na akã si mεεwau fei, amanε ηai iyi à ya ku, amma Mεεkizedeki í wεε, si bei kukɔi idei Ilaaḏ wa fɔ.

⁹ Nsei, si waati iyi Aburhamu í náa zakaa, í yei bei Levi takae mɔ í náa, nηu iyi amaε ηa à waa ba zakaau,

¹⁰ domi baa do iyi a kù bí Levi waati beεbe, í ye bei í wa si arai balae waati iyi balaeu í ko Mεεkizedeki.

11 Wooda iyi Ilaađ í na inei Izireli ηa, kpāai kuweei inei Levi ηai í je icue. Nsei, bii í je kpāai kuweeu be á yókə ku jò inε ηa a kō mam mam, a kaa ne bukaatai woo wee mmu gə ku naa má bei Mεekizedeki, inε iyi kù je dimii Arđə,

12 domi bii à kpaasi kpāai kuwee beεbe, tilasi í gbe a kpaasi wooda mə.

13 Ntəi, Lafεε nwa iyi ideu wa fāau, í je inei dimi mmu gə, nə si dimiu inε kāma kù ce icei kuwee.

14 Ntə ntə, à mà iyi à buui si dimii Zuda. Moizi kù nə kù fə idei inε kāma si gāmei dimiu iyi á na ku je woo wee.

Woo wee gə iyi í yε bei Mεekizedeki

15 Yaasei ideu í fita sāa sāa si bei à yε woo wee mmu gə í fita iyi í yε bei Mεekizedeki.

16 A kù coo woo wee si na iyi í jò à buu si dimii woo wee ηa, amma do gbugbāi kuweε iyi ci ya tāi.

17 Do ntəi, kukəi idei Ilaađ í fə na irie í ni, Awəi aa je woo wee do ajə fei bei Mεekizedeki.

18-19 Si beεbei à kpa wooda nwou nə à naaò kpāa ku cə iyi í roo wa, nə do saabuεi à waa sekeε si Ilaađ. À kpa wooda nwoi si na iyi í jò kù ne gbugbā nə kù ne aranfāani. Ntə ntə, wooda kù jò nkāma kù kō mam mam.

20 Ilaađ í jiləə woo wee bei Mεekizedeki nə í gbasi ideu. Inε ihđ ηa à je woo wee ηa, kù je do kugbasii Ilaađ.

21 Amma do kugbasii Ađ Lafεε í ce Jesu woo wee í ni,

Amu Ađ Lafεε n̄ gbasi ideu.

N kaa n nə n dede si idem má.

Aa je woo wee do ajə fei.

22 Bεεbei Jesu í je nwa bei akaasii akabuu iyi í sía í re wa.

23 Tengí bii idei Jesu do idei woo wee ηau í nya ikā wee. Woo wee ηau à kpɔ si na iyi í jò amanε ηai iyi à ya na à ku, nɔ icε nηa ku leekí.

24 Amma Jesu nje í wεei do ajɔ fei, ηɔi í jò inε mmu gɔ kaa sāsi agbεε ajɔ kāma.

25 Na nηu á yɔkɔ ku faaba inε ηa iyi à waa sekeε si Ilaaɔ do saabuε mam mam, domi í wεei hee do ajɔ fei ku maα tɔɔ Ilaaɔ na iri nηa.

26 Na nηu, Jesu í je woo wee nla iyi à nε bukaataε. Kuwεei nηu do ti ilu dulum ηa kù je dimi akā. Í má, kù ce dulum ajɔ kāma nɔ riisi kāma kù wa siε. À soo í nε hee lelei Ilaaɔ.

27 Kù ye bei woo wee nla iyi ihɔ ηa, aηa iyi à nε bukaatai kuwee ajɔ fei, sinte na irii dulum dii aηa taka nηa, si anyie ti inε ηa iyi à gbe. Inε nηu í ce kuwee akā iyi í to hee do ajɔ fei si waati iyi nηu takae í na araε.

28 Woo wee nla ηa iyi à waa ce icε bei woodai Moizi í jilε, a kù kɔ. Amma woo wee nla iyi Ilaaɔ í jilε do idei kugbasie iyi í fɔ si anyii woodau, nηui í je Amaε iyi í kɔ hee do ajɔ fei.

8

Jesu woo wee nla nwa

1 Nsei, irii ideu wee. Awa à nε woo wee nla dimi bεεbe, inε iyi wa buba lele si awɔ njei kitāi bommai Ilaaɔ ilu gbugbā fei.

2 Wa ce icεi woo wee nlau si inɔ kumái bi ku wai Aɔ Lafēε takae, iyi Aɔ Lafēε í ce, kù je amanε.

³ À jilɛ woo wee nla baa yooma fei ku cea Ilaaḏ amua do kuwee ŋa. Na nɲu, í gbe woo wee nla nwa kú nɛ ngɔɔɔ iyi á ceḏ kuwee.

⁴ Bii í jɛ í wa si andunya kaa jɛ woo wee, domi woo wee ŋa à wɛɛ iyi à waa ce kuwee si bei woodai Moizi wa fɔ.

⁵ Woo wee ŋau à waa sìsì icɛi lele. Ice nɲa í jɔ icɛi kuwee ntɔ iyi wa ce leleu. Bɛɛbɛ mɔi, waati iyi Moizi í tã sɔlu ku ce ilei aɔ, Ilaaḏ í sɔɔ í ni, jò i coo mam mam ku ye bei n nyisiɛ si antai iri kutau.

⁶ Do yaase bei icɛi Jesu í reḏ tu ŋa, bɛɛbei akabuu iyi í teese si gãmei Ilaaḏ do amanɛ ŋa í nɛ bɛɛɛ í re. Akabuuu, kuwã iyi í re do bɛɛɛui í jɛ icuɛ.

⁷ Bii akabuu sinteu í kɔ, kaa nɛ a kpaasiɛ má.

⁸ Amma Ilaaḏ í ye taalei inɛɛ ŋa waati iyi í ni, Amu Aḏ Lafɛɛ n ni, ajɔ wa naa iyi an dɪ akabuu titḏ do dimii inɛi Izireli do inɛi Zuda ŋa.

⁹ Kaa ye bei iyi n dɪ do bala nɲa ŋa, Ajɔ iyi n mu awɔ nɲa n fitaḏ ŋa hai ilei Ezibiti. A kù leekɪ do akabuu iyi n dɪ do aɲa. Na nɲu, n ce si ŋa atafii. Ideu bei, amu Aḏ Lafɛɛ n fɔ.

¹⁰ Nɔ n ni má, akabuum wee, iyi an dɪ do dimii inɛi Izireli ŋa si anyii ajɔ nɲu.

An dasi woodam si lasabu ŋa.

An kɔɔ si idɔ nɲa.

An jɛ Aḏ Lafɛɛ nɲa nɔ aa jɛ inɛm ŋa.

¹¹ Inɛ kãma nɲa kaa kó inɛi iluɛ si cio má walakɔ kpaasiɛ ku ba ku mà̀m,

Domi aɲa fei aa mà̀m hai ama keeke hee ku bɔ inɛ ngbo.

¹² An kpa idei kuce laalɔ nɲa. N kaa n ye gigii dulum du ŋa má.

13 Idei akabuu titō iyi Ilaaō wa fōui í jò ti takou kù ne aranfāani má. Wee mii iyi wa gbo wa fei, wa bō ku kpa irii.

9

Kutōi akabuu sinte do ti lele

¹ Si waatii akabuu sinteu wooda í wεε si gāmei kutō, nō ile bi kuwai Ilaaō mō í wεε si andunya.

² Ntōi à gū ilei acō. Inō sinteui à ya kpe ile kumá. Bei fitila í wa do taabu do pēε iyi à jileá Ilaaō.

³ Do wajui acō minjisiau * inō mmuε gō í wa be má iyi à ya kpe ile iyi í re do kumá.

⁴ Bei bi kuwee iyi à ce do wura í wa, si antaei à ya jo tulare. Be mōi kpakoi akabuui Ilaaō í wa iyi à bii do wura. Si inō kpakoui, cakai wura í wa, bii à dasi mana †. Nō si inō kpakou mōi goloí Arōō iyi Ilaaō í jò í da koko wo í wa, do kuta ku munga anu si bii à kō wooda.

⁵ Si antai kpakoui amaleka ilu amboe ηau à wa. Wurai à yō à ceò amaleka ηau. À jò ikpa nηa í fū í bii tengi bii à ya nikā nηei kuwee na dulum. Amma a kaa ka yōkō ka sisi idei mii ηau ihē fei nsei.

⁶ Do yaase beεbei à jile fei ndεε nō woo wee ηa à ya lō inō sinteui ajō fei a maa ce icei kutō nηa.

⁷ Amma woo wee nlau nηu akāi í ya lō inō minjisiau adō do adō gbakā akā do nηei mεemu iyi í ya ceò Ilaaō kuweeu na dulum dii nηu takae do iyi ine ηa à ce si kumà hai mà nηa.

---

* **9:3 acō minjisiau** acō sinteui í je bi ku lō. † **9:4 mana** ije iyi Ilaaō í sambaa inei Izireli ηa wa hai lele waati iyi à wa gbabuau.

⁸ Bεεbei Hundei Ilaaã wa nyisi wa iyi kpãa iyi wa bɔ inɔ ntɔ iyi í re do kumáú a kù cūu titã waati iyi ile sinteu í wεε.

⁹ Iyi bei í je nwa yaasei mii iyi wa ce nseiú ihě, domi wa nyisi wa iyi amua ña do mεεmu ña iyi à ya ceað Ilaaã kuwee ñau kù to ku jò idɔi inε iyi wa coou kú má mam mam.

¹⁰ Mii ñau bε fei wa fɔ ideí kujε do kumɔ do ara ku wiε dimi ikã ikã. Woodai ara ññu akãí iyi Ilaaã í jile hee titõε ku maa naa.

¹¹ Amma waati iyi Kirisi í naa, í je woo wee nla iyi í naaò mii jiidai ala wa nnyi. Nñui í lɔ ile gɔ iyi í la í re nɔ í sɔa í re. Kù je amanε ñai à coo, waatɔ kù wa si andunya iyi à taka.

¹² Kirisi nje í lɔ inɔ iyi í re do kumáúí gbakã akã hee do ajɔ fei, nɔ kù je do njei iwo ña walakɔ ti ama ketε ña. Njei ññu takaei í lɔð. Bεεbei í jò à bað faaba iyi ci ya tã.

¹³ Inε ña iyi a kù má à ya fãsi ña njei iwo ñai do ti ketε kombo ña do irurui ketε ña iyi à jo, ara ñña ku bei ku má.

¹⁴ Bii bεεbei, beirei aranfãanii njei Kirisi á to. Do saabui Hundei Ilaaã iyi kaa kui í nað Ilaaã arae bei kuwee iyi kù nε agbe. Njei á jò idɔ nwa ku má hai si icε nfe nfe ku ce ku ba ka yɔkɔ ka tɔɔ Ilaaã, ññu iyi í je icui kuwεε.

¹⁵ Na ñɔi í jò Kirisi í je woo teese kpãa ku ba Ilaaã ku ði akabuu titõ do amanε ña nɔ inε ña iyi Ilaaã í kpe a je tubu iyi ci ya tã iyi í ce ñña kuwãεu. Aa yɔkɔ a je tubuui na iku iyi Kirisi í ku, ku yað inε ña hai si kurara ñña iyi à ce si waatii akabuu nwou.

¹⁶ Akabuu dimi bεεbe iyi í je ti tubu ku kpě, ku bei ku ce icε tilasi í gbe inε iyi í ce akabuuu ku ku titã.

17 Ntɔi, a kaa ceò akabuui tubu ku kp̄ε ice bii kù jε ine iyi í ce akabuuu takae í ku, domi bii í wεε si hunde akabuuu kaa ne gbugbã ku ce ice.

18 Na ηɔi í ce baa akabuu sinteu, do njei à dũu.

19 Sinte Moizi í sisia ine fei wooda baa yooma fei si bei Ilaaã í jilɔɔ. Si anyii nηu, nɔ í so njei ama keτε ηa do ti iwo ηa do inyi, nɔ í so ikũ nkpa do amaawɔi j̄ii ndii isɔpu, í dasi njeu nɔ í fãsi tiai woodau do ine fei.

20 Nɔ í ni, iyi ih̄ei í jε nje iyi wa mua akabuu iyi Ilaaã í d̄i do in̄eu gbugbã.

21 Nɔ í so njeu má í fãsi ilei acɔu do mii ηa iyi à ya ceò kuweeu fei.

22 Si idei wooda njei í ya jò mii nkpɔ ku má. Bii nje kù nikã Ilaaã kaa kpa dulum dii ine kãma.

23 Mii ndii andunya ηau ih̄ei iyi à jɔ mii ndii lele ηau à má do kuwee dimi beεbe. Amma mii ndii lele ηa taka ηηa à ne bukaatai kuwee iyi í re do beεε.

Kuweei Kirisi í kpa idei dulum

24 À mà sãa sãa iyi Kirisi kù lɔ ile kumá iyi amanε ηa à ce. Kù lɔ ile iyi í jɔ bi ku wa ntɔ ntɔi Ilaaãu, amma í lɔi hee lele takae nɔ nsei wa leek̄i si wajui Ilaaã na iri nwa.

25 Si bei í lɔ be, kù jε á ni í ne bukaatai koo ce kuweei arae tuuba nkpɔ nkpɔ. Woo wee nlau, ine nηu í ya lɔi ad̄ɔ do ad̄ɔ si inɔ iyi í re do kumá do njei m̄εmu gɔ.

26 Bii í jε Kirisi í lɔ be tuuba nkpɔ nkpɔ wo, á ye ijuukpã ise fεεfelo hai sintei andunya. Amma nsei, si waatii ankãanyiu ih̄ē, í na arae bei kuwee gbakã akã iyi í to ku kpa idei dulum hee do ajɔ fei.

27 Si bei Ilaađ í jileα ine fei ku ku gbakā akā ku bei ku kiitie,

28 beεbe mαi Kirisi í na araε gbakā akā bei kuwee í sođ dulum dii ine nkpɔ. Á nɔ ku na ku faata wa ise gbeejisia, kù je ku naa ku so dulum dii ine ηa má, amma ku ba faabai ine ηa iyi à waa degbee ηau kú kɔ mam mam nii.

10

1 Woodai Moizi idei mii ηa iyi à jo mii jiida ηa iyi aa na a naai wa fɔ, kù je mii jiida ηau taka nηa. Na nηu, ine ηa iyi à waa sekeε si Ilaađ do kuwee ηa iyi à ya maa ce dimi akā adɔ do adɔ hai ne kɔɔ, woodau be kaa yɔkɔ ku jɔ a kɔ mam mam.

2 Bii í je yaasei Ilaađ ku tɔ beεbei á jɔ ine ηau a má wo, idɔ nηa kaa ye taale nηa nɔ a kaa ne bukaatai a maa ce kuwee má.

3 Amma kuweeu, í je mii gɔ iyi í ya ye ine ηa gigii dulum du ηa adɔ do adɔ.

4 Ntɔ ntɔ, njei ketε do ti iwo ηau kaa yɔkɔ ku kpa idei dulum.

5 Na nηu, waati iyi Kirisi í bi ku naa si andunya í sɔ Ilaađ í ni,

Kù je kuwee walakɔ amua ηai ì bi.

Na ηɔi í jɔ ì ceem ara.

6 Kù je kuwee ηa iyi à ya jo si ina fei sã sã

Walakɔ kuwee iyi à ya ce na dulum dii ine ηai á dɔε si.

7 Si anyii nηu nɔ ñ ni, amu wee Ilaađ.

Ñ wa n naai n na n ce idɔɔbie

Si bei à kɔ idem si tiai wooda.

8 Sinte titā Kirisi í ni, kù je kuwee walakɔ amua ηai ì bi. Kù nɔ kù je kuwee ηa iyi à ya jo si ina fei sã sã

walakɔ iyi à ya ce na dulum nii á dɔɛ si. Do nɲu fei kuwee ɲa iyi wa fãau à waa cooi si bei wooda í jilɔ. ⁹ Si anyii nɲu í ni, amu wee ñ wa n naai n na n ce idɔɔbiɛ. Si beɛbei ì kpa irii kutɔɔ nwou nɔ ì kpaasie do mmuɛ.

¹⁰ Si bei Jesu Kirisi í ce idɔɔbii Ilaaɔ, na ɲɔi í jò aa ka yɔkɔ ka má hai si dulum du wa ɲa na saabui kuweei araɛ iyi í ce gbakã akã hee do ajɔ fei.

¹¹ Woo wee fei í ya maa ce iceɛi ajɔ baa yooma fei. Nɔ tuuba nkpɔ nkpɔ kuwee akãu bei í ya maa ce nɔ kaa yɔkɔ ku kpa ideɪ dulum.

¹² Amma kuwee akãi Kirisi í ce na irii dulum. Si anyii nɲu, í koo í buba si awɔ njei Ilaaɔ hee do ajɔ fei,

¹³ wa degbe ajɔ iyi Ilaaɔ á ce mbɛɛɛ ɲa bi ku lesi isɛɛ.

¹⁴ Á yɔkɔ ku maa bubae si na iyi í jò amua akãui í jò inɛ ɲa iyi Ilaaɔ í ce inɛɛ ɲa à má mam mam hee do ajɔ fei.

¹⁵ Hundei Ilaaɔ mɔ wa je nwa sɛɛdai ideu. Sinte titã í ni,

¹⁶ Aɔ Lafɛɛ í ni, akabuu iyi an dɪ do aɲa si anyii ajɔ nɲu wee.

An dasi woodam si idɔ ɲa.

An kɔɔ si lasabu ɲa.

¹⁷ Nɔ í ni má,

N kaa n ye gígii dulum du ɲa

Do wooda ku kua ɲa má.

¹⁸ Debei, bii à kpa ideɪ dulum, kù nɛ a ce kuwee gɔ na iriɛ má.

Ka sɛkɛɛ si Ilaaɔ

¹⁹ Na nɲu, inɛ inɛm ɲa, aa ka yɔkɔ ka lɔ si inɔ iyi í re do kumáú do idɔ ku buba na saabui njei Jesu.

20 Ridoo iyi wa ganji inɛ ɲa a lɔ inɔ iyi í re do kumáú í ga si waati iyi Jesu í na araɛ. Bɛɛbei í nya nwaò kpāa titō iyi í jɛ ti kuwɛɛ.

21 Nɔ à nɛ woo wee nla iyi í jɛ inɛ ngboi kpasɛi Ilaaɔ̃.

22 Na nɲu, ka sekɛɛ si Ilaaɔ̃ do ido hai nɛ muafiti do naanɛ ku dasi hai nɛ sika, do ido kumá iyi kù waa yɛ taale nwa do ara iyi à wɛ do inyi iyi í má.

23 Ka jò ka leekí dim dim si kpāa ku cɔ iyi à waa jɛ sɛɛdaɛu ihɛ, domi Ilaaɔ̃, nɲu iyi í ce kuwã í jɛ ilu naanɛ.

24 Ka ce laakaii nje ku ba ka ya mua nje gbugbã iyi á jò ka bi inɛ ɲa nɔ ka maa ce icɛ jiida.

25 Ka maà ti ka jò ideɪ kutatɔ nwa, si bei inɛ gɔ ɲa à ya maa ce. Amma ka mua nje gbugbã. Bei ì ye ajoi Lafɛɛ wa maai wa fei, bɛɛbe mɔi aa ya maa muaò nje gbugbã ɲa.

26 Awa iyi à mà ntɔ tã, bii à waa mɔsi dulum ku ce, kuwee gɔ kù wɛɛ ma iyi á kpa ideɪ dulum,

27 í gbe ka wɛɛò njo ka maa degbe kiitii Ilaaɔ̃ do ina nla iyi á ce nfei mbɛɛɛ ɲa.

28 Inɛ baa yooma iyi í kua woodai Moizi fei, bii amanɛ minji mɛɛta í jɛ sɛɛdaɛ à ya kpaai, a ci ya ce araareɛ.

29 Debei, inɛ iyi wa donda Amai Ilaaɔ̃ wa cɔ njeɛ nfe, nje si bii Ilaaɔ̃ í ði akabuue iyi á jò lafɛɛ ku má, nɔ wa bu Hundei Ilaaɔ̃ iyi wa nyisi wa didɔu, i cɔ zaka bei mii iyi á na ku ba lafɛɛ si ajoi kiituu á to.

30 Ntɔ ntɔ, awa à mà inɛ iyi í fɔ í ni, amui an sãa inɛ laalɔ iyi í ce, amui an kpã woo ce laalɔ iju. Nɔ í ni má, amu Aɔ Lafɛɛ an kiiti inɛm ɲa.

31 Ideu í to njo nla nla bii amanɛ í dasi awɔi Ilaaɔ̃, nɲu iyi í wɛɛ.

³² I ye gigi mii iyi í tako í ba ɲe wo ɲa si waati iyi ì ye inya kumáí Ilaaḏ ɲa, ì ba ijuukpã ɲa ntɔ ntɔ amma ì leekí si dim dim ɲa.

³³ Waati gɔ ɲa à ya maa bu ɲe nɔ à kpã ɲe iju si bantuma, nɔ si waati gɔ ɲa mɔ ì ya maa mua ine gɔ ɲa iyi à waa ye dimii wahalau be gbugbã ɲa.

³⁴ Ntɔi, ì ce araarei inei piisḏo ɲa. Iyi ine ɲa à nɔ à gba mii ndu ɲe ɲa ì je ɲai do inɔ didḏ, domi ì mà ɲa iyi ì ne amani iyi í re do beere iyi í ya maa wee do ajɔ fei.

³⁵ Na nɲu, i maà fūsi idɔ ku buba ɲɲe awɔ, domi ribaɛ í la.

³⁶ Do ntɔ, í gbe i temua ɲa ku ba bii ì ce idɔɔbii Ilaaḏ ì tã ɲa, i ba mii iyi í ce ɲɲe kuwãɛ.

³⁷ Ntɔi, si bei kukɔi idei Ilaaḏ wa fɔ í ni, Waati í gbe keeke, keeke mɔm.

Nɔ ine iyi í ne ku naa á naa, kaa kpe.

³⁸ Nɔ inem iyi í je dee dee, á maa wee do saabui naane ku dasi.

Amma bii í nyi do anyi, inɔm kaa dḏ do nɲu má.

³⁹ Awa a kù je ine ɲa iyi aa nyi do anyi a koo a ce nfe. Amma à dasi naane nɔ à wa si kpãai faaba.

11

Kpãai naane ku dasi

¹ Ine iyi í dasi Jesu naane í mà kam kam mii iyi nɲu wa cɔ kpãæu nɲu á baa. Í nɔ í mà mii iyi a kù ye do iju í weei do ntɔ.

² Naane ku dasi dimi bebei inei tako ɲa à ne, ɲoi í jò kuwee ɲa í síaa Ilaaḏ si.

³ Na naane ku dasii, à mà iyi Ilaaḏi í taka andunya do ideɛ. Bebei í taka mii iyi à waa ye hai si mii iyi a kù waa ye.

4 Na naane ku dasii, Abeli í cea Ilaaɗ kuwee iyi í ne beere í re ti Kaɛɛ. Na saabui naane ku dasiei Ilaaɗ takae í jesi amuae nɔ́ í kpoo ine dee dee. Na naane ku dasiui Abeli wa ba wa ide ku fɔ hee nsei baa do iyi í ku fei.

5 Na naane ku dasii Enɔku kù kú, Ilaaɗ í soo kú wa bi tee, nɔ́ ine gɔ kù yɔɔ do iju má. Waati iyi í wa si andunya, à ya maa je seedaɛ iyi kookoosue í dɔa Ilaaɗ si.

6 Nɔ́ wee ine gɔ kù wee iyi kookoosue á dɔa Ilaaɗ si bii kù je do naane ku dasi. Ntɔi, ine iyi wa sekee si Ilaaɗ í ne ku dasi naane iyi Ilaaɗ í wee nɔ́ ine ɲa iyi à waa dedee í ya sã ɲa ribae.

7 Na naane ku dasii, Nowee í gbɔ ideɪ Ilaaɗ waati iyi í ni ku ce laakai si mii iyi á na ku naa iyi kù ye titã. Í jirima ideɪ Ilaaɗ nɔ́ í gbe akɔi inyiui si bii ɲɲu do ineɪ kpasɛɛ ɲa fei aa ba faaba. Na naane ku dasiei í yeɔ taaleɪ ineɪ andunya ɲa nɔ́ Ilaaɗ í ni í je amane dee dee.

8 Na naane ku dasii, Aburhamu í jéò kukpei Ilaaɗ nɔ́ í dasi kpãa wa ne ikpa ile gɔ iyi Ilaaɗ á náa bei tubu. Í dasi kpãa wa koo baa do iyi kù mà bii wa bɔ.

9 Na naane ku dasii í koo í buba si ileu bei ise mmu, si ile iyi Ilaaɗ í cea kuwãɛ. Si ilei acɔ ɲa mɔm nii í wa. Beɛbei mɔi Izaaki do Zakɔbu à ce si anyie, aɲa iyi Ilaaɗ í cea kuwã akãu.

10 Aburhamu í ce beɛbei wa degbeɔ ilu nla iyi icue í ne gbugbãu. Iluu, Ilaaɗi í jile yaase bei á ye, ɲɲui á nɔ́ ku maa.

11 Na saabui naane ku dasii, Sara takae * í ba gbugbã í bíò ama baa do iyi waatie í lo. Í mà iyi Ilaaõ, n̄u iyi í ce kuwã, í je ilu naane.

12 Beɛbe m̄i inem̄k̄o akãu be, n̄u iyi í maai iku, takue ña à na à kp̄o bei andaiyai lele ña do bei sãai ido iyi inɛ ḡo kaa ȳok̄o ku ka ku mà jiaɛ.

13 Si naane ku dasii inɛ ñau be fei à ku. A kù ba mii iyi Ilaaõ í ce ñña kuwãɛu, amma à ȳoɔi hai j̄ij̄i à coo cenkã. À f̄o iyi aña à je inɛ njoo ña do hai ne ide ña si andunyau ih̄ɛ.

14 Inɛ ña iyi à waa f̄o beɛbe, à waa nyisi mam mam iyi aña à waa de ile iyi á je tu ñai.

15 Bii í je à waa ce beɛgei ide ñña iyi à j̄ò wa wo, aa ba kp̄aa a sinda a nyi.

16 Amma nsei à waa de ide iyi í s̄ia í re, waato ide iyi í wa lele. Na ñoi í ce anȳo kù waa mu Ilaaõ a kpoo Laf̄ɛ ñña domi í ce ñña s̄olui ilu ḡo.

17 Na naane ku dasii, Aburhamu í jesi ku ceò Izaaki kuwee si waati iyi Ilaaõ wa c̄o laakaie. N̄u iyi Ilaaõ í cea kuwãu, í tã s̄olu ku ceò ama akãɛu kuwee.

18 N̄ui Ilaaõ í s̄o wo í ni, hai bi Izaakii dimie á fita.

19 Í mà iyi Ilaaõ í ne gbugbã ku j̄i inɛ baa hai si bale. Do nt̄o aa ka ȳok̄o ka ni í yei bei Ilaaõ í j̄uu hai si bale.

20 Na naane ku dasii, Izaaki í weea Zak̄abu do Esau, í s̄o ña mii iyi á na ku ce.

21 Na naane ku dasii, Zak̄abu, waati iyi í maai iku, í weea amai Zozefu ña akã akã, n̄o í l̄ok̄o si golo í t̄oò Ilaaõ.

---

* **11:11 Na saabui naane ku dasii, Sara takae** Tia nwo ḡo ña à ni, na saabui naane ku dasii, Aburhamu í ba gbugbã í bíò ama baa do iyi í gbo n̄o Sara takae í je gbenda.

22 Na naane ku dasii, Zozefu mə, waati iyi í maai iku, í fə idei kufitai inei Izireli ɲa hai ilei Ezibiti do bei aa cea kükūi ɲɲu ɲa.

23 Si waati iyi à bí Moizi, na naane ku dasii baae ɲa a kù ce ɲjoi a kua woodai ilaaluu nɔ à singae zakai cukpa meeta, domi à ye í je ama ku sɪa.

24 Na naane ku dasii, Moizi í kɔ a kpe ɲɲu amai ama inaaboɪ Faraɔ waati iyi í na í la.

25 Í gbasi a kpā ɲɲu iju do inei Ilaaɔ ɲa ajɔ do iyi ɲɲu á maa weɛð inɔ didɔ si faayii dulum iyi kaa kpe.

26 Í gbasi a yaako ɲɲu bei aa na a yaako Kirisi. Wa lasabu iyi dimii yaako beɛbe ku ye í ne beere í re amanii Ezibiti, domi amanii alai wa lele.

27 Na naane ku dasii Moizi í fita hai ilei Ezibiti, kù ce ɲjoi idəəkɔi ilaaluu. Í leekɪ dim dim bei mii iyi í ye ine iyi a ci ya ye.

28 Na naane ku dasii í jɔ à je jingauɪ Iku ku kua. Nɔ í jɔ à fāsi ɲjei angudā ɲa si ande koofa ɲa ku ba amaleka iyi á kpa ama yemma ɲa ku maà lu amai Izireli ɲa.

29 Na naane ku dasii, inei Izireli ɲa à kua Tenku Nkpau si ile ngbe. Amma waati iyi inei Ezibiti ɲa à bi a ce beɛbe, inyi í je ɲa.

30 Na naane ku dasii, bindii Zeriko í cuku waati iyi inei Izireli ɲa à kaako iluu ajɔ mejeje.

31 Na naane ku dasii, Rahabu abo à ta icuu kù ku do ine ɲa iyi a kù jirima Ilaaɔ ajɔ, si na iyi í jɔ í gba woo be ɲau do inɔ akā.

32 Mii an fə má. Waati kù waa tom hee n ce faajii Zedeɔ do ti Baraki do Samsɔɔ do Zefutee do Davidi do Samueli do walii ɲau.

³³ Na naane ku dasii à je amanlu ηau igũ, à ce iyi í je dee dee, nɔ à ba à gba mii iyi Ilaaɔ́ í ce nηa kuwãε. À dī gelei muusu nla ηa,

³⁴ à kpa gbugbāi ina nla, à ba à fita hai si awɔi ine ηa iyi à waa de a kpa ηa do taakuba. À kua gbugbã wo, amma à na à ba gbugbã má. À waa ce njo nηa si igũ, à je dimi mmu ηa igũ.

³⁵ Na naane ku dasii, inaabo gɔ ηa à ba ine nηa ηa à jī wa hai iku.

Ine gɔ ηa mɔ, baa do iyi à kpã ηa iju hee à ku, a kù de aηa a fita si, domi a waa bi aηa a na a koo a ba kuwεε iyi í je jiida í re.

³⁶ À yaako ine gɔ ηa mɔ nɔ à te nηa kpɔtɔɔ. À dī ine gɔ ηa do sesee à dasi ηa piisɔɔ.

³⁷ Gɔgɔ ηa à ta ηa kuta à kpa ηa, ine gɔ ηa mɔ à bu ηa kiti minji, gɔgɔ ηa mɔ à kpa ηa do taakuba. Ine gɔ ηa mɔ à dī batai angudã do batai iwo à waa dabiid. A kù ne nkãma, à kpã ηa iju, à wahala ηa,

³⁸ a kù jɔ̀d andunya. À ya maa dabii si gbabua do si antai iri kuta ηa. À wa si isai kuta ηa do isai ile ηa.

³⁹ Ine ηau fei, à je nηa sεεda jiida na naane ku dasi nηa. Do nηu fei, a kù ba kuwã iyi Ilaaɔ́ í ceu.

⁴⁰ Ntɔi, si bei Ilaaɔ́ í jile nwa mii iyi í ne beεεε í re, kù bi ine ηau a kɔ́ dee dee iyi kù je do awa aɔ̀.

12

Ilaaɔ́ Baa nwa

¹ Na nηu, si na iyi í jɔ̀ woo je sεεda nkpɔu be wa kaako wa, awa mɔ ka nyɔ mii iyi wa bitandi wa si kuwεε nwa do dulum iyi ci ya kpetε ku má si wa dim dim. Nɔ ka temua si kpãai kuwεε iyi wa degbe wa bei woo sei í ya temua si areε.

² Ka dasi laakai nwa fei si Jesu. Hai bi tεei naane ku dasi nwa wa naa, nηu m̄ai í n̄o wa k̄ɔ. Í j̄ò à kpaá si j̄ii ku gaau, kù c̄o anȳoi dimii ikuu domi wa c̄o kp̄ai in̄o did̄o iyi à j̄ilεaa. Nsei, wa buba si aw̄o n̄jei kit̄ai bommai Ilaā.

³ I j̄ò i lasabu si mii iyi Jesu í ce, si bei í temua do mbεεε nlau hee í j̄ò ilu dulum ηa à kpaá. I mu ideu ηa ku ba i maà kua gbugb̄a ηa, n̄o i maà m̄nḡo munya ηa.

⁴ In̄ε, si kujabu n̄je do dulum, i kù jabu i kù to hee si iku tit̄a ηa,

⁵ n̄o ì gbejε idei gbugb̄a iyi à mu n̄je waati iyi à k̄o à ni,

Amam, bii Ās Laf̄εε wa kp̄ae iju, ik̄oi wa naε, maà ce si atafii.

In̄oε ku maà f̄o bii wa f̄o siε ide,

⁶ Domi inε iyi Ās Laf̄εε í bi, n̄jui í ya kp̄a iju, N̄o ku c̄a inε ηa iyi í doo si amaε ηa fei.

⁷ Na n̄ju, i temua do ijuukp̄a n̄je domi Ilaā wa ce n̄jei bei amaε ηa. Ama yoomai í wεε iyi baεε ci ya kp̄aa iju.

⁸ Bii a kù kp̄a ηε iju bei amu ηa iyi à gbe, debei i kù jε amai Baaba ηa, in̄ε ama seege ηai.

⁹ Baa nwa ηa iyi à wa ilε ih̄ē à ya kp̄a wa iju à ya ka n̄o ka jirima ηa. Bii beεbei, beirei iri ilε ku s̄ua Baa nwa iyi í wa leleu í nε ku to ku ba ka nε kuwεε.

¹⁰ Baa nwa ηa à ya kp̄a wa iju si waati keeke si bei í s̄ia n̄ja. Amma Ilaā í ya kp̄a wa iju na aranf̄aani nwa ku ba ka nε ikp̄ē si kum̄áε.

¹¹ Nt̄oi, bii à waa kp̄a wa iju, in̄o ku f̄oi í ya jε nwa tit̄a, ci ya jε in̄o did̄o. Amma si anyii n̄ju, inε ηa iyi à ba ijuukp̄au n̄o à kpaasi, à ya jε dee dee n̄o a jε kuwεε n̄ja si laakai ku s̄u.

12 Na n̄ɲu, iɲe iyi ì waa m̄ngɔ temua, i wu awɔ n̄ɲe lele, nɔ ìlugú n̄ɲe ɲa iyi à gbɛɛji ɲau i mu n̄ɲa gbugbã ɲa.

13 Nɔ i cea ise n̄ɲe ɲa kpãa iyi í munga anu ɲa ku ba ilu kute b̄ɔɔ ɲa a maà tambɔ kute n̄ɲa ɲau má, amma a ba iri.

Ide iyi à s̄ɔ wa ka ce

14 I de laakai ku s̄u do ine fei nɔ i ce kuwɛɛ iyi í má ɲa domi ine gɔ kù wɛɛ iyi á ye Laf̄ɛ bii kuwɛɛɛ kù má.

15 I ce laakai ɲa kãma n̄ɲe ku maà na ku toa did̄ɔi Ilaaɔ anyi, nɔ i maà je ilu inɔ ku ro ɲa, domi inɔ ku rou á na ku la nɔ ku tosi ine nkpɔ bei icãi j̄li í ya yɔ.

16 I ce laakai ɲa ku ba ine gɔ ku maà ce sakara, nɔ ine gɔ ku maà na ku kɔ ku mà bɛɛɛi mii jiida ɲa. Bɛɛbei Esau í ce waati iyi í so yemma ku jɛɛ í taa na ije jɛɛ akã.

17 Si anyii n̄ɲu, iɲe taka n̄ɲe ì mà ɲa iyi í bi baa n̄ɲu ku weea n̄ɲu, amma í kɔaa domi kù ba kpãa ku kpaasi mii iyi í tako í ce baa do iyi wa dedɛɛ do cikãaju fei.

18 Iɲe, kù je iri kuta gɔ iyi aa yɔkɔ a lui ì sekɛɛ si ɲa, bei inei Izireli ɲa à sekɛɛ si iri kutai Sinai. Si antai kutai Sinai ina nla nlaí í wa be do kud̄ui iji do ilu kuku do fufu dabii,

19 do kãakãaki do ide ku fɔ nla nla. Iyi inei Izireli ɲau à gbɔ ide ku fɔu à tɔɔ suuru à ni ku maà ti ku ba aɲa ide ku fɔ má,

20 domi à waa ce n̄joi wooda iyi í ni, ilu hunde baa yooma iyi í lu iri kutau, baa bii m̄ɛm̄ui, aa taa kuta a kpaai.

21 Mii iyi à ye be, í ne n̄joi hee Moizi í fɔ í ni, n̄joi í mum hee ò wa n̄yaya.

22 Amma inε, iri kutai Siḏai ì sekεε si ηa, bii ilui Ilaaḏ, nηu iyi í wεε í wa. Iluu, nηui í je Zeruzalemui lele, tengi bii amaleka ηa à ya tətəw nkpə nkpə do inə didḏ.

23 Ì sekεε si inε ηa iyi à kə iri nηa lele ηa, aηa iyi à je ama yemmai Ilaaḏ ηa. Ì sekεε si Ilaaḏ ηa, nηu iyi í je woo kiitii inε fei, nə ì sekεε si inε jiidai tako ηa iyi Ilaaḏ í jə à kə tā ηa.

24 Ì sekεε si Jesu do njeε iyi í nikāu ηa. Jesui í je woo teese kpāa ku ba Ilaaḏ ku dī akabuu titḏ do amanε ηa. Njeεui, wa ba wa ide ku fə, nə ideε í dḏ ku gbə í re ti Abeli.

25 Na nηu, i ce laakai ηa i maà kə ku gbə idei inε iyi wa ba ηε ide ku fə ηa. Moizi í ba inε ηa ide ku fə si andunyau ihē í ni a ce laakai, nə inε ηa iyi à kə ku gbə ideεu a kù fita si ijuukpā. To, awa mə iyi à waa gbə inε iyi wa fə ide wa hai lelei Aḏ, beirei aa ka ce ka fita si ijuukpā bii à waa toaa anyi.

26 Inε iyi ide ku fəε í tako í jə ilε í yayau, í fə má nsei í ni, an nyi n yaya ilε má gbakā akā amma kù je ilε nηu akā, hee do lele feii.

27 Iyi í ni, an nə n coo má gbakā akā, wa nyisi iyi mii iyi à taka á yaya ku lə ku ba mii iyi kaa yaya ku wεε.

28 Na nηu, ka saabu Ilaaḏ domi à ne bomma iyi kaa yaya nə ka təε si bei í bi, ka mà bεεεε nə ka jirimæ.

29 Ntəi, Aḏ Lafēε nwa í yei bei ina iyi í ya ce nfei mii ηa.

13

Mii iyi aa ka ce ka dḏa Ilaaḏ si

¹ I ya temua si kpaasi woo dasi naane ηa ku bi.

² I ye gigi iyi í s̄ia i ya yaaɛ ine njoo ɲa, domi ine ɲa iyi à waa ce beɛbe, gɔgɔ ɲɲa ɲa à yaaɛ amaleka ɲa a kù mà.

³ Nɔ̄ i ya ye gigii inɛi piis̄ɔ̄ ɲa bei mii iyi à mu inɛ mɔ̄ piis̄ɔ̄ ɲa. I ye gigii ine ɲa iyi à waa ye ijuukpā bei mii iyi inɛ taka ɲɲɛ í ye ijuukpā ɲa.

⁴ I j̄ò məkɔ̄ do abo baa yooma fei ku mà beɛrei abɔd̄ɔ̄ nɔ̄ a leek̄ìò ɲɛ dim dim domi Ilaāɔ̄ á kiiti ine ɲa iyi à waa s̄ũò ɲɛ hai ce abɔd̄ɔ̄ do ine ɲa iyi à waa ce sakara.

⁵ I maà ti i j̄ò kubii fia ku mu ɲɛ. I j̄ò iyi ì nɛ ku ce ɲɲɛ zaka, domi Ilaāɔ̄ í ni, n kaa n j̄òɛ pai, n kaa n nɔ̄ n f̄ũ sie awɔ̄ baa ajɔ̄ gɔ̄.

⁶ Na ɲɲu, aa ka yəkɔ̄ ka cā gɛndɛ ka ni,

Āɔ̄ Laf̄ɛ í jɛ ine iyi á sobim.

Njo kù waa mum.

Mii amanɛ á yəkɔ̄ ku ceem.

⁷ I ye gigii woo cuai tako ɲɲɛ ɲa, ine ɲa iyi à tako à sisi ɲɲɛ ideɪ Ilaāɔ̄. I lasabuò aranfāani iyi kuweɛ ɲɲa í naaò wa, nɔ̄ inɛ mɔ̄ i sisi naanɛ ku dasi ɲɲa ɲa.

⁸ Jesu Kirisi ci ya kpaasi hai ana do nnyi hee do ajɔ̄ fei.

⁹ I maà ti i j̄ò a fa ɲɛ si kukɔ̄si ikā ikā, domi í s̄ia idɔ̄ nwa ku maa leek̄i si did̄ɔ̄i Ilaāɔ̄, ku maà je si iw̄òi ije ku je ɲa. Inɛ ɲa iyi à waa too kpāu be fei a kù ba aranfāaniɛ kāma.

¹⁰ Awa à nɛ bi kuwee gɔ̄ nɔ̄ woo wee ɲa iyi à waa ce icɛ si ile kumáú a kù nɛ kpāa a je ijɛi kuweeu.

¹¹ Í yei bei kuwee iyi woo wee nlau í ya ce. Í ya lɔ̄ò ɲɛi mɛɛmu ɲaui si inɔ̄ iyi í re do kumáú ku ceò kuwee na dulum dii amanɛ ɲa. Amma inɲai mɛɛmuu takaɛ, angulei iluui à ya koo a joo.

¹² Na ɲɔi í jò Jesu mɔ, waati iyi í bi ku jò ine ɲa a má do njei ɲɲu takae, í jò a kpaɔ angule.

¹³ Na ɲɲu, ka bɔ bi titɛɛ angule be, ka jɛsi à donda wa bei a dondaɛ,

¹⁴ domi a kù ne ilu gɔ si ilɛu ihě iyi á maa wɛɛ hee do ajɔ fei. Ilu iyi wa naa ɲɲui à waa dɛdɛ.

¹⁵ Do saabuɛ ka maa saabu Ilaaɔ, waatɔ ka ya fɔ do geɛ nwa mii iyi í ce si wajui ine ɲa. Nɔ saabuu kú je bei kuwee iyi à waa ceaa waati kãma fei.

¹⁶ I maà gbɛje jiida ku ce, nɔ i ya maa sobi nje ɲa, domi dimii kuwee beɛbe í ya dɔa Ilaaɔ si.

¹⁷ I gbɔ ideɪ woo cua ɲɲe ɲa nɔ i sũ ɲɲa iri ilɛ, domi à waa cɔ baanii hunde ɲɲe si na iyi í jò Ilaaɔ á na ku bee ɲa ideɛ. I ce beɛbe ɲa ku ba a coo do inɔ didɔ, ku maà ti ku je do inɔ ku fɔ. Bii à coo do inɔ ku fɔ, kaa ce ɲɲe aranfaani kãma.

¹⁸ I ya ce nwa kutɔɔ ɲa. À mà kam kam iyi idɔ nwa kù waa ye taale nwa domi à bi ka ce isɛɛɛ nwa dee dee si mii fei.

¹⁹ Iyi ñ wa n tɔɔ ɲɲe ntɔ ntɔ, ɲɲui í je i ce kutɔɔ Ilaaɔ ku jò n baa ɲya ɲya bi tu ɲe má.

Kutɔɔ

²⁰ Lafɛɛ nwa Jesui í je Woo degbe iyi í re. Na njeɛ iyi í nikã, í jile nwa akabuu titɔ iyi ci ya tã. Na ɲɲu Ilaaɔ ilu laakai ku sũ, ɲɲu iyi í dedeɛ hai si bale,

²¹ ku mu ɲɲe gbugbã i ceò daa jiida ɲa ku ba i ce idɔɔbiɛ. Nɔ ku ce si ɲɲe mii iyi á dɔaa si, na saabui Jesu Kirisi. Amboe ku je ti Jesu Kirisi hee do ajɔ fei. Ami.

Fɔɔi ankãanyi

²² Inε inεm ηα, ñ wa n tɔɔ ηε i jò i gbɔ ideɪ gbugbã ku mua iyi ñ kɔ nηε wa si tiau ihẽ do temua, domi kù sɔ.

²³ Ñ bi i mà ηα iyi à da Timɔtee inε nwau hai piisɔɔ. Bii í to wa ñya, an naae wa bi tu ηε.

²⁴ I ce woo cua nηε ηα fei fɔɔ hee do inε ηα iyi à jε ti Ilaaɔ fei. Woo dasi Jesu naanei ilei Itali ηα à ce ηε fɔɔ.

²⁵ Didɔi Ilaaɔ ku wεε do inε fei.

Akabuu Titõi Idei Ilaaᵋ **Monkole New Testament**

copyright © 2006 SIM International

Language: Monkole (Mokole)

Translation by: SIM International

Monkole, Akabuu Titõi Idei Ilaaᵋ

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 2006.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-02

596bf1bc-1348-53da-8787-98c1d2a18282